

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Станислав Тодоров Семерджиев

Относно: конкурс за професор по научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия (Филмова и ТВ драматургия)“, публикуван в Държавен вестник бр. 35/ 4.04.2018 г.

Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на факултет „Екранни изкуства“ на НАТФИЗ. Съставът на научното жури по конкурса е формиран съгласно заповед на Ректора на НАТФИЗ от 03.07.2018.

Информация за кандидатите в конкурса

Доц. д-р Марин Дамянов е единствен кандидат в обявения конкурс за **професор по филмова и ТВ драматургия**.

• Кратка биографична справка

Марин Дамянов е работил като редактор в СИФ „Бояна“. Има защитена докторантура като редовен докторант в НАТФИЗ под мое ръководство. Участвал е в сценариите на над 15 реализирани игрални и документални филма, 3 сериала и 3 учебни филма на НАТФИЗ в различни функции – като диалогист, сценарист, драматург, драматургичен консултант. Автор е на 3 сборника разкази и 4 романа. Бил е сценарист на предаването за култура „Суматоха“ в продължение на 5 години. Автор е на 1 монография и 9 статии, свързани с кинодраматургията, както и на десетки публикации в сборници, списания и вестници. Спечелил е над 10 литературни награди, и 4 персонални награди като сценарист. Филмите, в които е работил, имат десетки награди.

• Заемани академични длъжности

Марин Дамянов стана докторант през 2003 г. в НАТФИЗ, и веднага започна да води и часове като преподавател. След като защити през 2008, беше хоноруван преподавател. От 2009 е щатен преподавател, от 2011 е доцент. Преподавал е също кинодраматургия (сценаристика, сценарно майсторство) в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград и във Факултета по журналистика на СУ „Кл. Охридски“.

Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Марин Дамянов има дългогодишна професионална реализация в няколко основни области:

- Преподавателска дейност – основно на щат към НАТФИЗ;
- Практическа дейност като сценарист, драматург и сценарен консултант;
- Научни публикации по проблемите на кинодраматургията и нейното взаимодействие с психоанализата;
- Участия в научни конференции, уъркшопове, в журита на кинофестивали.

Кандидатът отговоря на всички изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане, както и на вътрешния Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“. Кандидатът е изпълнил

задължителните изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ както следва:

- Има придобита научна степен „доктор“;
- Заема академичната длъжност „доцент“ не по-малко от 5 години;
- Представил е сценарии на 2 реализирани документални филми.
- Представил е монография и 3 научни статии по темата на монографията

Кандидатът доц. д-р Марин Дамянов е изпълнил изцяло необходимите количествени и качествени критерии за заемане на академичната длъжност „професор“, както следва:

- **Научна дейност – участие в уъркшопове и конференции**

1. Участие в уъркшоп на Фестивал за операторско майсторство „Златното око” Попово'2016 година с лекция на тема: **„Жанрове в игралното кино, основна емоция на филма и нейното отражение в операторската работа.**
2. Участие на научната конференция за Хибридно кино на „Златен ритон“ , Пловдив, 2017 с доклад на тема: **„Хибридът „Хамлет“.**

- **Учебна дейност**

Разработените от кандидата учебни програми на бакалавърско ниво в областта на драматургията за игрално кино, за документално кино, а също и относно психоанализата като инструмент на кинодраматурзите и киноведите, както и провеждането на практически учебни модули, свързани с изграждането на сценарии за игрални и документални филми, са доказателства за компетентността на Дамянов като преподавател.

Преподавателският му опит е в различни сфери, свързани с обявения от НАТФИЗ конкурс: психоанализа и кинодраматургия; жанрове в игралното кино; жанрове в документалното кино; драматургия на пълнометражния игрален филм; драматургия на документалния филм.

Искам да подчертая, че Дамянов съчетава драматургичен талант със задълбочени познания в областта на различните школи на дълбинната психология (психологията на несъзнаваното). Това негово качество е много полезно не само в творческата му работа, а и при обучението на нашите студенти. Често слабата страна на студентските сценарии е недостатъчна психологическа мотивация. С познанията си както по психология, така и по драматургия, Дамянов помага на студентите да преодоляват подобни слабости.

Доцент Дамянов е ръководител на „Школата по драматургия, режисура и монтаж на кратки филмови форми“. Тази школа през последните години се радва на постоянен интерес. Записват се десетки хора. Дипломират се с филми. От вечерните школи идват значима част от кандидат-студентите. Школите помагат на кандидатите да си дадат сметка дали стават за нашите професии; да се подготвят за приемните изпити, за да дадат най-доброто от себе си.

Доцент Дамянов и проф. Иван Ничев, няколко години заедно преподаваха и си сътрудничеха по два свързани учебни курса: „Екранизация на литературно произведение“ и „Екипна работа режисьор-сценарист“. Като резултат от съвместната работа на проф. Ничев и доц. Дамянов бяха създадени филми, които печелят награди за НАТФИЗ на български и международни фестивали – като например най-награждавания филм на наши студенти през последните години – „Любов“ на Боя Харизанова.

1. Обща характеристика на представените трудове – художествени и научни публикации

Кандидатът е представил за участие в конкурса 3 труда – 2 документални сценария и 1 монография, по темата на която са представени 3 научни статии, 2 от които са публикувани, и 1 – приета за печат в Годишника на НАТФИЗ за настоящата година. Представените за рецензиране материали са написани след заемане на академичната длъжност „доцент“ през 2011 г.

Преценка на сценариите

Сценарият „Ботев – в сянката на паметника“ е задълбочен анализ на ситуацията, в която се е озовал Ботев, когато се е съгласил да предвожда четата. Искане за смелост, за да се захванеш с тази тема, и за да си сложиш името под текста. Този сценарий се движи по ръба между две опасности – от една страна, да се повтарят неща, които сме учили още в училище, да се издигат клиширани лозунги от типа на „името му написано със златни букви в пантеона на...“ и подобни. От друга страна, изнасянето на факти, известни само на тесен кръг историци, би могло да се възприеме от зрителите като опит за дегероизация на едно от малкото неопетнени имена на герои в България – в едно време на тотално оплюване на всичко свято за нас. Авторът Дамянов ловко е минал между тези две опасности. Филмът нито е банален, нито е дегероизиращ. Напротив, с човешката трагедия Ботев ни става по-близък. Гледах и филма по този сценарий. Филмът притежава най-важното качество – той носи емоция, предизвиква емпатия. Разбира се, ние не оценяваме филма, а сценария, но за мене като Ректор на НАТФИЗ е важно нашите студенти да гледат филми, създадени от хората, които ги обучават. Това е начинът студентите да уважават преподавателите си и да се вслушват в съветите им. Затова за мен беше много важен знак, когато светнаха лампите след прожекцията на „Ботев – в сянката на паметника“ и видях, че някои от студентите си бършат очите.

Филмът по сценария „Гешев“ още не съм гледал. Дано да е толкова добър, колкото сценария. Дамянов отново се е насочил към протагонист, свързан с обществени нагласи и конфликти, присъстващ като художествен образ в поне два телевизионни сериала, в многобройни книги, мемоари, спомени, пиеси. Отново ситуацията с крайния продукт ще е рискова – за едни Гешев е касапин, зъл демон, за други – борец против комунизма като всемирно зло; за едни – герой, за други – антигерой. Дамянов ни убеждава, че Гешев е просто един добър полицаи, отдаден на работата си, изпълнител на волята на политическата и законодателната власт в Третото българско царство. Сценарият е интригуващ; не може да се отрече драматургичният нюанс на Дамянов, който безпогрешно открива конфликтите в и около протагониста и ги използва в работата си.

Интересно е, че съвсем наскоро Дамянов отново е спечелил конкурс за документален филм в НФЦ със сценарий за майор Томпсън – още един сложен образ със сложна съдба – английски комунист, агент на британското разузнаване, екзекутиран заедно с българските партизани. Впоследствие обявяван ту за герой, ту за агент на британския империализъм. За пореден път Дамянов се е насочил към протагонист, свързан с обществени конфликти, с легитимирането на антифашистката съпротива у нас.

Фанатичният интерес на Дамянов към историята му служи добре в курсовете по драматургия, в които често се налага да бъдат работени сценарии „в епоха“.

Оценка на монографията

Монографията „Проблемът за двойника и раздвоеното съзнание в кинодраматургията (психоаналитична интерпретация)“ е своеобразно продължение на предишната му монография – „Психоанализа и кинодраматургия“.

Предишната монография беше базирана върху разширен вариант на докторската дисертация на Марин Дамянов. Книгата беше полезна и търсена, тиражът отдавна е изчерпан.

Чрез новата монография Дамянов разширява полето на изследване. Следвайки класическата структура на монографично изследване, авторът обединява чисто теоретичните си разсъждения за двойника и раздвоението в кинодраматургията с практическото приложение на теоретичните постановки към десетки анализирани филми – и български, и световни; и нови, и от кинокласиката. Теоретичният увод, базиран главно върху психоанализата и аналитичната психология, но обогатен и с по-съвременни подходи към разглежданата проблематика, е съпътстван и от историческо представяне на подхода към двойника и раздвоението, като се подчертават митологичните и литературните корени на явлението. Анализите на филмовите творби с различни проявления на раздвоението – както въплътено, така и като чисто психичен конструкт – са оригинални и задълбочени. Монографията отговаря на изискванията към един научен труд, но в същото време е интересна и увлекателна и ще бъде полезна за студентите.

Паралелно с книгата, Дамянов е подготвил и три научни статии по тази тема:

Първата от тях вече излезе в „Годишника на НАТФИЗ“ 2017 със заглавие: „Проблемът за двойника и раздвоеното съзнание в кинодраматургията – психоаналитична интерпретация“.

За втората от тях – със заглавие „Близнаци в българското кино – интерпретация на темата за двойника“, Дамянов е приложил бележка, че е приета за печат в реферираното научно списание „Език и литература“. В електронен вид списанието вече е качено: <http://www.ezik-i-literatura.eu/2018/1-2/11-M.Damyanov.pdf>

Третата от статиите е приета за печат за следващия годишник на НАТФИЗ, под заглавие: „Двойникът и раздвояването на личността в киното: комедии с близнаци“.

Дори без монографията, тези 3 научни публикации дават представа за значимостта на научните търсения на Марин Дамянов.

2. Обществено признание на художествено-творческите изяви на кандидата.

Марин Дамянов е известен и уважаван български сценарист. Като сценарист, след избирането за доцент, той е получил награда на „Филмова академия“ като съсценарист на игралния филм „Съдилището“, награда на „Златна роза“ за най-добър сценарий – за „Събирач на трупове“, и на фестивала „Златен ритон“ – диплом (тъй като по регламент няма награда) за сценария на филма „Ботев в сянката на паметника“. Дамянов е избран 2 пъти за председател на Гилдия „Кинодраматурзи“.

Филмите, по които е работил Дамянов, имат десетки награди. Игралният филм „Съдилището“ беше българският кандидат за „Оскар“.

Знак за признанието на Дамянов е и това, че през 7-те години, след като е бил хабилитиран, е канен 7 пъти за участие в журита на кинофестивали, и веднъж – за Председател на журито на Международния фестивал на туристическия филм “На източния бряг на Европа” – Търново 2015.

3. Критични бележки и препоръки

Критични бележки нямам.

4. Лични впечатления

Познавам доц. Марин Дамянов повече от 18 години като професионалист в областта на кинодраматургията – като преподавател и като сценарист. Като сценарист той е удивително трудолюбив и работоспособен. Като преподавател ме е впечатлявал с познанията си в най-различни области – например на дълбинната психология (психоанализата), но също и в областите на историята и криминалистиката. Дамянов умее да работи в екип, с режисьор, съавтори, продуценти. Доказва го творчеството му – повечето му сценарии са работени със съавтори, но до мене не е стигнал дори слух някога да е имало някакъв скандал, разправия, съд. Що се отнася до НАТФИЗ, самият факт, че изпитваме студенти заедно от около 15 години, е показателен.

5. Заключение

За мен е очевидно, че кандидатът доц. д-р Марин Дамянов отговаря на критериите и притежава необходимите качества, професионален опит, стаж и научни постижения за заемане на академичната длъжност за **професор** по Филмова и ТВ драматургия. Като Ректор винаги съм поддържал становището, че за рейтинга на НАТФИЗ е важно да се знае, че при нас преподават истински професионалисти, доказали се в своята работа. Тук даже няма да кажа „като Дамянов“, защото той е само един от многото доказали се автори на филми, сценарии и книги, с които имам удоволствието да работя. Призовавам уважаемото научно жури да гласува в полза на Марин Дамянов. Аз гласувам „ДА“.

10.09. 2018, София

Подпис: